

Uutta suomalaista kuoromusiikkia
New Finnish Choral Music

100 JOULULAULUA

Lapsi,- nuoriso- ja naiskuorolle
sovittanut: *Ákos G. Papp*

2. OSA

Saksa - Itävalta - Sveitsi - Hollanti - Italia

M118

Modus
Musiikki

100 JOULULAULUA

Lapsi,- nuoriso- ja naiskuorolle
sovittanut: Ákos G. Papp

2. OSA

Saksa – Itävalta – Sveitsi – Hollanti – Italia

M118

ISMN M-55003-132--6

© Modus Musiikki Oy, 1998 Savonlinna, Finland

2. OSA

S a k s a

19. **Betlehemiin nyt kiiruhtakaamme.** Tämä laulu on harvinaisuus, koska se on saksalainen kansansävelmä muttei Saksasta, vaan Ukrainasta. Siellä asuu edelleen aika paljon saksalaisia. Tekijä on tuntematon. Sitä ei ole painettuna missään. Sen käsin kirjoitetut nuotit lähetti minulle Hampurista vanha professori ja kuoronjohtaja Adolf Detel. Sanat: Hilikka Norkamo.

20. **Enkeli taivahalla.** Tämä laulu on taas sovituksena uutuus, koska se on kahden eri laulun synkro-sovitus. Ensimmäisen laulun tekijä on Martti Luther (1483-1546) ja se on tunnettu nimeltä "Vom Himmel hoch". Tämä laulu esiintyi ensimmäisen kerran painettuna laulukirjassa "Geistliche Lieder v.1535, joka on tunnettu myös nimeltä "Klug's Gesangbuch." Tässä kirjassa laululla on Lutherin tekemä teksti, mutta ei hänen tekemänsä sävelmä. Luther käytti tekstiinsä siihen aikaan yleisesti tutun ja suosituksen laulun sävelmää "Aus fremden Landen komm ich her". Lutherin tarkoitus oli esittää tämä uusi laulu jouluaattona Hans-pojalleen. Luther pyysi kotiinsa miehen, joka puki päälleen enkelin kaavun, jotta hän näyttäisi taivaalta tulleelta. Lasten piti arvata, kuka hän oli. Mies lauloi pitkän laulun ensimmäiset 7 säkeistöä ja lapset lauloivat loput 8 säkeistöä. Luther halusi tämän laulun myöhemmin myös seurakuntien käyttöön, muttei pitänyt sen melodiaa tarpeeksi juhlallisena kirkkoon. Niinpä hän sävelsi uuden ja julkaisi koko laulun tällä uudella sävelmällä jo samana vuonna kirjassa "Geistliche Lieder auff's neu gebessert and gemehrt" (Leipzig, 1539). Tämä kuuluisaksi tullut sävelmä on varmuudella yksi Lutherin alkuperäisistä, vaikka siihen ehkä tarjosikin hieman apua hänen ystävänsä Johann Walther (1496-1570). Synkro-sovituksessa käytetyn toisen laulun sävelsi suomalainen Uno Klami (1900 -1961). Sanat: Yrjö Jylhä.

21. **Hoosianna.** Tekijä on Georg Joseph Vogler (1749-1814), säveltäjä ja roomalaiskatolinen pappi, apotti. Italiassa ollessaan hän oli kuuluisan Padre Martinin oppilaita. Palattuaan Mannheimiin hän perusti musiikkikoulun. Myöhemmin hän toimi Tukholmassa hovimusiikinjohtajana. Vogler oli teoreetikko, urkutaituri ja myös urkurakennuksen asiantuntija. Hän vaikutti romanttisen, orkesteria jäljittelevän urkutyypin vakiintumiseen.

22. **Kaikki kansa, taivas, maa.** Tämä kuuluisa laulu on oratoriosta "Judas Maccabaeus", jonka sävelsi Georg Friedrich Händel (1685-1759). Sen tähän asti tunnetuista sanoista en pitänyt. Paljon paremman ja prosodisesti sopivamman suomennoksen teki jyväskylälainen pastori evp. Väinö Simojoki.

23. **Kuule viesti enkelten.** Säveltäjä: Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809 - 1847). Hänestä tuli tämän jouluvirren säveltäjä "vahingossa", koska silloin kun suosituksen jouluvirren sanat ja tämä sävelmä yhdistettiin, hän oli jo kuollut. Teksti on yksi niistä 6500:sta, joita Charles Wesley (1707-1788) on kirjoittanut ja toinen niistä kahdesta, joita pidetään hänen ylivoimaisesti parhaimpina ja suosituimpina virsiteksteinä (toinen on: "Jesus, Lover of My Soul"). Pitkään, lähes 120 vuotta, virttä laulettiin milloin milläkin sävelmällä. Mutta 1855 Dr.Cummings, Walthamin urkuri ja Guildhall konservatorion johtaja, selaili Mendelssohnin "Festgesang"-in nuotteja, ja huomasi, että sen toinen kuoro-osuus sopisi erinomaisesti Wesleyyn tekstiin. Niinpä hän yhdisti tekstin ja sävelmän, ja julkaisi näin syntyneen jouluvirren 1856. Mendelssohn olisi kyllä yllättynyt, jos hän olisi ollut vielä elossa. Hän oli nimittäin sitä mieltä, että hänen sävellyksestään tulisivat varmasti pitämään sekä muusikot, laulajat että kuuntelijat. Mutta että siitä tulisi hengellinen laulu? Ei ikinä! Toisin kuitenkin kävi. Halusin tähänkin lauluun paremmat sanat. Ne teki Hilikka Norkamo.

24. **Mä seimes ääreen seisahdun.** Johann Sebastian Bach (1685-1750) jätti jälkeensä 69 hengellistä laulua ja aariaa (Geistliche Lieder und Arien), joista osan hän korjaili ja restauroi, osan sävelsi itse. J.A.Philipp Spitta (1841-1894) on sitä mieltä, että näistä vain 29 on Bachin omaa käsialaa. Franz Wüllner (1832-1902), Bach-seuran niteen XXXIX toimittaja, uskoo että vain 24. Muiden asian-tuntijoiden mielestä vielä vähemmän. Omituista on, että Bachin nimi näkyy vain yhdessä näistä lauluista (Vergiss mein nicht). Laulumme on kuitenkin kiistattomasti Bachin oma. Hän sävelsi sen 1736 ja se löysi tiensä lähes jokaisen kristillisen kirkkokunnan seurakuntien käyttöön ympäri maailmaa. Säestykseksi Bach kirjoitti siihen vain kenraalibasson. Laulun sanat kirjoitti Paul Gerhardt (1607-1676) ja suomennoksen on tehnyt Ilta Koskimies (1879 -1958).

25. **Nyt tiedän lapsen syntyneen.** Saksalainen kansansävelmä. Sanat: Sauvo Puhtila.

26. **Oi Jeesus, lapsi armainen.** J.S.Bachin sovittamana kuuluisaksi tulleesta laulusta tiedetään, että se on kansansävelmä Kölnistä 1623, Samuel Scheidtin (1587-1654) tabulatuurikirjan 1650 mukaan. Laulu tunnetaan paremmin Schemellin kokoelmasta (1736). Georg Christian Schemelli (1678 - ?), kanttori, hymnologi ja musiikkikustantaja, kertoo, että Bach sävelsi, mutta myös korjaili joitakin vanhoja sävelmiä. Tämä on yksi niistä korjatuista. Suomennos: Ilta Koskimies.

27. **Te paimenet, nouskaa.** Vanha saksalainen joululaulu, jonka tekijä on tuntematon. Suomennos: Hilikka Norkamo. Ehdotan, että sen keskiosan laulaisi vain duetto altojen hyräilyn säestämänä.

28. **Tuoll' lepää lapsonen.** Käydessäni toukokuussa 1989 Taiwanin kiinalaisen lapsikuoroni kanssa Versmoldissa, Saksassa, sain pienen laulukirjan seurakunnalta: "Liederheft für die Gemeinde" (München, 1982). Laulu on tästä kirjasta (No.758). Sen sävelsi Martin Gotthard Schneider 1964. Tähän kirjaan se taas joutui kokoelmasta "Gott is da". Suomennos: Hilikka Norkamo.

29. **Ylläsi, Betlehem.** Laulu on edellä mainitusta kirjasesta (No.764), johon se siirtyi kokoelmasta "Neue Geistliche Lieder". Sen sävelsi ja sanoitti Alfred Hans Zoller 1963. Suomennos: Hilikka Norkamo.

I t ä v a l t a

30. **Kolme pyhää kuningasta.** Laulu on vuodelta 1819. Tekijä on tuntematon. Suomennos: Hilikka Norkamo.

31. **Maria, Herran piikanen.** Kansansävelmä Eichsfeldistä 1700-luvulta. Tämän tavattoman kauniin joululaulun tuttua kuorosovitusta pidän taidokkaana, mutta vähän viileänä. Minä kaipasin siihen lämpimämpiä sointuja.

S v e i t s i

32. **Immanuel, näin Sinulle.** Tämä on jouluvirsi, joka löytyy saksankielisen Sveitsin evankelis-reformoidun kirkon virsikirjasta (1952). Sen sävelsi Johann Heinrich Egli (1742-1810). Hänen laulunsa nauttivat aikanaan suurta suosiota. Hän myös julkaisi useita laulukirjoja. Sanat kirjoitti suuri saksalainen virsirunoilija Paul Gerhardt (1607-1676). Suomennos: Hilikka Norkamo.

33. **Kiitos Herralle soikoon.** Tämä laulu löytyi kirjasta "Neue Zionsharfe" (Zürich, 1936). Laulujen tekijöistä ei ole kirjassa mitään mainintaa. Koska kirja on jo yhdestoista painos, arvelen laulun olevan peräisin aivan vuosisadan alusta. Sanat: Hilikka Norkamo.

H o l l a n t i

34. **Te Betlehemiin jo saapukaa.** Joululaulu keskiajalta. En ole nähnyt sitä painettuna missään, vaan sen lähetti minulle monisteena professori Adolf Detel Hampurista. Hän on kerännyt ja koonnut joululauluja yli 50 vuoden ajan. Me vaihdoimme ohjelmistoa keskenämme. Suomennos: Hilikka Norkamo.

35. **Yhdessä kaikki riemuitkaamme.** Joululaulu 1600-luvulta, jonka tarkempi alkuperä on tuntematon. Suomennos: Hilikka Norkamo.

I t a l i a

36. **Yö kuulas, kirkas.** Tekijä on italialainen säveltäjä Giovanni Giacomo Gastoldi (c.1556 - 1622), Santa Barbara-kirkon "maestro di capella" Mantuassa. Laulu löytyi sveitsiläisestä virsikirjasta "Psaumes et Cantiques (Lausanne,1976) nimellä "Nuit lumineuse", No.264. Sen sävellysvuosi on 1591. Suomennoksen teki Hilikka Norkamo. Itse esittäisin laulun kokoonpanolla tertsetti I, tertsetti II ja tutti. Suosittelen.

19) *Betlehemiin nyt kiiruhtakaamme*

"Auf, lasst nach Bethlehem"

Tuntematon

Suom. H. Norkamo

Sov. Ákos G. Papp

MM ♩ = 84

1.) *Bet - le - he - miin nyt kii - ruh - ta - kaam - me,*
 2.) *En - ke - lit lau - laa kor - ke - u - des - saan,*
 3.) *Kirk - kaa - na täh - ti lois - taa kaik - ki al - le,*

siell' Py - hän Neit - sy - en näh - dä saam - me,
rie - mui - ten kiit - tä - vät lau - la - es - saan.
tien näyt - tää kol - mel - le ku - nin - kaal - le.

etc.

20) *Enkeli taivahalla*

Martti Luther, 1539

Uuno Klami

Sanat: Yrjö Jylhä

Sov. Ákos G. Papp

MM ♩ = 76

S I
 1.) *En - ke - li tai - vaan lau - sui näin: _____*
 2.) *Her - ram - me Kris - tus teil - le nyt, _____*

A I
A II

1.) *En - ke - li tai - vaan lau - sui näin: _____*
 2.) *Her - ram - me Kris - tus teil - le nyt _____*

Miks' on *häm - mäs - tyit - te säi - käh - täin? _____*
on *tä - nään tän - ne syn - ty - nyt, _____*

Miks' _____ *häm - mäs - tyit - te säi - käh - täin? Mä*
on _____ *tä - nään tän - ne syn - ty - nyt, ja*

etc.

21 Hoosianna

Georg Joseph Vogler
Sov. Ákos G. Papp

MM $\text{♩} = 104$

Hoo-si - an - na Daa - vi - din poi - ka, kii - tet - ty - ol - koon Hän! Kii -

Hoo-si - an - na Daa - vi - din poi - ka, hoo - si - an - na, kii - tet - ty - Hän! Hoosi - an -

Hoo-si - an - na Daa - vi - din poi - ka, hoo - si - an - na, kii - tet - ty Hän! Hoosi - an -

Hoo-si - an - na Daa - vi - din poi - ka, kii - tet - ty ol - koon Hän! Kii -

tet - ty Daa - vi - din poi - ka, kuin - tu - lee - Her - ran ni - meen!

na Daa - vi - din poi - ka, hoo - si - an - na Her - ran ni - meen!

na Daa - vi - din poi - ka, hoo - si - an - na Her - ran ni - meen!

tet - ty Daa - vi - din poi - ka, kuin tu - lee Her - ran ni - meen!

22

Kaikki kansa, taivas, maa Oratoriosta Judas Maccabeus
"See, the conqu'ring hero comes!"

G. F. Händel

Sanat: Väinö Simojoki
Sov. Ákos G. PappMM $\text{♩} = 60$

1.) *Kaik* - *ki* *kan* - *sa*, *tai* - *vas*, *maa*, _____
 2.) *Kuu* - *le*, *kai* - *kuu* *meil* - *le* *kin* _____
 3.) *Soi* - *ta*, *lau* - *la* *i* - *loit* *se!* _____

kii - - - *tä* *Her* - *ran* *kun* - - - *ni* *aa*. _____
yös - - - *sä* *ää* - *ni* *en* - - - *ke* *lin*. _____
Saa - - - *pui* *Her* - *ra* *luok* - - - *sem* *me*. _____

Fine

23

Kuule viesti enkelten

Felix Mendelssohn

Suom. Hilikka Norkamo
Sov. Ákos G. PappMM $\text{♩} = 104$

1.) *Kuu* - *vies* - *ti* *en* - *kel* - *ten*: _____ *Syn* - *tyi* *lap* - *si* *tai* - *vai* - *nen!* *Maas* - *sa* *rau* - *ha*
 2.) *Kris* - *tus*, *kor* - *kein* *ku* - *nin* - *gas*, _____ *maa* - *il* - *moit* - *ten* *val* - *ti* - *as*, *le* - *pää* *sei* - *men*
 3.) *Ruh* - *ti* - *nas* *Hän* *rau* - *han* *on*, _____ *rak* - *ka* - *us* *on* *ra* - *ja* - *ton*, *e* - *lä* - *män* *ja*

val - *lit* - *koon*, _____ *Va* - *pah* - *ta* - *ja* *tul* - *lut* *on!* _____ *Kaik* - *ki* *kan* - *sat*, *kiit* - *tä* - *kää*, _____
ol - *jil* - *la* _____ *neit* - *syt* - *äi* - *din* *hoi* - *vas* - *sa*. _____ *Pääl* - *le* *maan* *on* *siir* - *ty* - *nyt*, _____
va - *lon* *tuo*, _____ *voi* - *mal* - *lan* - *sa* *a* - *vun* *suo*. _____ *Ker* - *ran* *tuos* - *sa* *nuk* - *ku* - *va* _____

24

*Mä seimes ääreen seisahdun***J. S. Bach**

Sanat: Ilta Koskimies

Sov. Ákos G. Papp

MM $\text{♩} = 80$

1.) *Mä* sei - mes ää - reen sei - sah - dun, oi Jee - sus, tuo - den
2.) *Mun* ym - pä - röit - si kuo - lon yö ja kie - toi syn - nin

sul - le nuo kaik - ki kal - liit an - ti - met, jotk' it - se an - noit
val - ta, teit yös - tä päi - vän kirk - ka - han ja pääs - tit vai - van

10

25

*Nyt tiedän lapsen syntyneen***Kansansävelmä keskiajalta**

Sanat: Sauvo Puhtila

Sov. Ákos G. Papp

MM $\text{♩} = 108$

1.) *Nyt* tie - dän lap - sen syn - ty - neen, soi rie - mu — tai - vaa -
2.) *Toit* meil - le va - lon tai - vai - sen, tien näy - tät — ih - mis -

seen. — On lap - si Neit - syt Ma - ri - an ja Poi - ka — Ju - ma -
ten. — Käy, Her - ra, ma - jaan jo - kai - seen ja ih - mis - sy - dä -